

GERRIT EN PIETER VAN WAESBERGE.

Beide zonen van Pieter Abrahamsz. van Waesberge. Gerrit, die op de geslachtslijst en op meerdere plaatsen Gerard en alleen in de firma met zijnen broeder Gerrit genoemd wordt, was de jongste zoon uit het huwelijk van Pieter Abrahamsz. en Machtelina van Mosterdijk. Geb.? huwde hij in? Petronella van Wijk.

Pieter was de oudste zoon uit het tweede huwelijk van Pieter Abrahamsz. van Waesberge met Aletta van Dongen, en werd geb.? December 1714.

Beiden hebben zich in de zaken van hunnen vader onledig gehouden; en hadden alreede in Maart 1733, bij Resolutie van Ed. Mog. Heeren Gecommitteerde Raden der Admiraliteit op de Maze, de survivance verkregen van de te leveren zaken bij dit Collegie, ook na het overlijden van hunnen vader. Zij wendden zich, bij diens overlijden in 1737, per request aan de Ed. Gr. Achtb. Heeren Burgemeesteren en Regeerders der Stad Rotterdam, met verzoek om, in plaats van hun overleden vader, en even als deze en hunne voorvaders de gunst van Ed. Gr. Achtb. genoten hebben, even zoo begunstigd te worden met de aanstelling tot drukkers en leveranciers van hetgeen hunne Ed. Gr. Achtb. in het vervolg zullen noodig hebben te doen drukken en leveren (1). Dit verzoek, den 28 Februarij van dat jaar hun gunstig toegestaan, was geteekend: Ter ordonnantie van Burgemeester en Regeerders der Stad Rotterdam, J. V. Belle.

Onder eene Publicatie van 4 Junij 1742, onderschrijven zij zich Stads Boekdrukkers, en doen dit meermalen; vast even vaak als zij schrijven Stads Drukkers, en een enkelmaal Ordinaris Stads Drukkers.

In 1746 en 1748 woonden Gerrit en Pieter van Waesberge, Stads Drukkers, bij 't Admiraliteits Hoff, welke woning in den aanvang dier eeuw reeds door hun grootvader Abraham v. W. betrokken was.

Wij weten uit de beschrijvingen der Stad, dat het oude Admira-

(1) Zie Bijlage W.

liteits Hof geweest is ter plaatse, waar thans het Zakkendragerhuis en het Theatrum Anatomicum der Stad staat. Een steen in den gevel, aan de zijde der Huibrug, verkondigt heden ten dage nog aan de Rotte- en Maasstad-bewoners, dat daar ter plaatse eenmaal een Collegie zitting hield, bekend onder den naam van de Admiraliteit aan de Maze. Dat deze Admiraliteit aan de Maze wegens hare oudheid den voorrang boven de andere Admiraliteiten verkreeg (1), en dat hare vlag de eerste in rangorde was, is thans welligt minder bekend.

Deze Admiraliteit heeft Rotterdam zich in 1850 laten ontnemen. Wij roepen der Regering onzer Stad toe: „Regenten! wat is er van de Admiraliteit? waar is uwe eere?” De gedenksteen in het gebouw is een schandsteen, en der voorouderen zorg en streven, te dezen opzichte, door hunne kinderen slecht geschat geworden (2).

Maar laat mij geen verwijt toeroepen aan de achtbare mannen, waarvan vele op eene waardige wijze de zetels van hen, die dien roof zonder tegenspraak toelieten, ingenomen hebben. Deze, die toonen het wel begrepen belang van Rottes Stad te kennen, hare aanstaande grootheid te bedoelen, zouden nimmer zonder den hevigsten tegenstand zich eene kroon hebben laten ontnemen, die tot de eer en de welvaart der Stad zulk een aantal jaren zoo veel toebragt.

Hoe in der tijd een klein aantal ingezetenen hunne stem tegen de vernietiging hunner Admiraliteit verhieven, maar nergens weérklank vonden, hiervan getuigen de stukken, te vinden in de Nieuwe Rotterdamsche Couranten van 12 Jan. 1849, N° 11, en 8 Jan. 1850, N° 7, en een aan Z. M. den Koning, in dato 22 Febr. 1850, door een klein aantal ingezetenen aangeboden request. Door de Rott. Courant van 7 Febr. 1850 werd dit verzoekschrift, doch zonder gevolg, Rottes burgeren ter teekening aanbevolen (3). Maar laat ons tot de Van Waesberge's terug keeren.

Pieter dan overleefde zijnen broeder Gerard, wiens overlijden na 1766 zal moeten gesteld worden, aangezien eene publicatie van dat jaar nog hun beider onderteekening bevat.

Pieter behield alzoo, ingevolge vroeger besluit van Heeren Burgemeesteren en Regeerders, als de langstlevende de betrekking bij de Stad en de Admiraliteit voor zich en is voorts de schrijver en verzamelaar der bladz. 156 vermelde en onder mij berustende „aloude bewaarde stukken enz.”

Later kwam mij een bewijs voor, waaruit bleek, dat Gerard in

(1) Zie Jacob Lois, bl. 105, 143. J. Voûte. Spec. Hist. Jur. Inaug. De Admiratibus tam privatis quam publicis. L. B. Amst. ex officina D. Groebe 1835, p. 29 et 34.

(2) Bijzonderheden, de voordragt ter opheffing der Werf in 1848 betreffende. Zie Nieuwe Rott. Courant van 1858, N° 133 en 134.

(3) De Nieuwe Rotterd. Courant van Donderdag 6 Octr. 1859, Woensdag avond Editie, komt in een Leading Artikel op dit verlies terug.

Dit is te opmerklijker, aangezien dezelfde Redacteur, die vroeger de stukken tot behoud der Admiraliteit slechts onder beding wilde plaatsen, nu het opheffen van dat établissement als een grief doet voorkomen. „Tempora mutantur” etc.

1771 nog in leven was; wat kan hem gedeerd hebben? was hij ziekelijk, of naar geest of naar ligchaam?

Dat Gerard niet vermogend was, blijkt uit een door hem en zijne huisvrouw Petronella van Wyk, op Vrijdag den 12 Aug. 1740, voor den openbaren Notaris Adriaen Schadee gepasseerd testament, dat op een zegel van drie gulden geschreven is.

In eene aantekening van Pieter van Waesberge van 1733 komt Gerard van Waesberge, als Stads drukker, alleen voor.

GENERALE KEURE ende Ordonnantie der Stad Rotterdam. Tot Rotterdam, gedrukt By Gerrit en Pieter van Waesberge, Stads Boekdrukkers.

Onder dezen algemeenen titel, waaraan voor de deelen I, II, III zijn toegevoegd: 1° Eene algemeene indeeling in tien Boeken, geschikt in vijf Volumina; 2° Eene generale Tafel; komt dit werk voor. (Het exemplaar der Kon. Bibliotheek is in acht 4° deelen gebonden, omdat het een 6de of Suppl. Volumen heeft in drie deelen).

Het 1ste Deel of eerste Volumen, inhoudende de zeven eerste boeken, bevat 72 afzonderlijk gedrukte stukken, als van:

Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stad, van 1708 tot 1756.

Gerrit en Pieter van Waesberge, Ordinaris Drukker der voorz. Stadt, van 1757 tot 1762.

Gerrit en Hendrik van Waesberge, Ordinaris drukkers der voorz. Stad, 1772.

Het 2de Deel of tweede Volumen, inhoudende het achtste boek, bevat 53 afzonderlijk gedrukte stukken, als van:

Pieter van Waesberge (dezelfde jaren en titels).

Gerrit en Pieter van Waesberge (dito).

Het 3de Deel of derde Volumen, inhoudende het negende boek, deel 1 tot 5, bevat 77 afzonderlijk gedrukte stukken, als van:

Pieter 1718 tot 1755. Dezelfde titels.

Gerrit en Pieter 1758 tot 1769. Dezelfde titels.

Het 4de Deel of vierde Volumen, inhoudende het tiende boek, deel 1 en 2, bevat 72 afzonderlijk gedrukte stukken, als van:

Pieter 1716—1756.

Gerrit en Pieter 1741—1764.

Het 5de Deel of vijfde Volumen, inhoudende het tiende boek, deel 3—6, bevat 49 afzonderlijke gedrukte stukken, als van:

Pieter 1712—1752.

Gerrit en Pieter 1757—1764.

Het 6de Deel met afzonderlijken titel: Supplement op de vijf stukken Keuren en

Ordonnantien der Stadt Rotterdam, volgende tot een VI^{de} deel. Gedrukt by Gerrit en Pieter van Waesberge, Ordinaris Stads Drukkers. — Dit deel bevat 67 afzonderlijk gedrukte stukken, als van:

Gerrit en Pieter 1755—1769.

B. Reg. H.

In het VII^{de} Deel, Vervolg van het VI^{de} Deel, Supplement, bevattende 92 afzonderlijk gedrukte stukken, komen er van bovengenoemde drukwerken voor van 1770—1771. Over dit en het VIII^{de} Deel, op de Kon. Bibl. aanwezig, Zie verder op Hendrik v. W.

Het schijnt, dat elk der drukkers, de ontbrekende stukken telkens herdrukt heeft, naar mate ze in de reeksen ontbraken. De herdrukken van afzonderlijke stukken zijn dan ook zeer talrijk.

KEUREN ENDE ORDONNANTIEN, Over den Lande ende Bailliu-schappen van Schielant. Tot Rotterdam, Herdrukt by Gerrit en Pieter van Waesberge, Stads Drukkers, 1739, in 4, 112 gen. bladz. Sign. A—P. L.

ORDINANTIE op het Regt en Accijns van de kraan der Stadt Rotterdam. Rotterdam, herdrukt by Gerrit en Pieter van Waesberge, Stads-Boekdrukkers, 1749. 4.

NOTITIE VAN DE CHARTERS der Stadt Rotterdam. Gedrukt By Gerrit en Pieter van Waesberge, Ordinaris Stads Drukkers. Z. jr. (1766) in fol. 12 ongen. en 71 gen. bladz. Sign. A. S. Hoogst zeldzaam.

B. Rott.

GEAMPLIEERDE PUBLICATIE en Renovatie tegens de Tuindieven. Te Rotterdam, Gedrukt by Gerrit & Pieter van Waesberge, Ordinaris Stads Drukkers, 1771, in 4, 8 ongen. bladz.

B. Rott.